

Ogłoszono dnia 9/21 listopada 1853r.

Po wygłoszonym referacie na temat żydowskich świąt, obyczajów i cudownej ceremonii zaślubin¹ oraz małżeństwie² wywiązała się dyskusja w której zarzucono mi konfabulację, po tym jak stwierdziłem, że już w połowie XIX wieku w Królestwie Polskim prawo³ ówczesne zakazywało golenia głów⁴ zamężnym Żydówkom. Za złamanie tego przepisu groziły dość dotkliwe kary. Przyznaję, że tylu i takich emocji nie wzbudziły nawet wybrane fragmenty z Halachy⁵ regulujące sprawy intymne w odniesieniu do płci odmiennych i oddalenie się do miejsca jichud co golenie głów mężatkom. W związku z powyższym postanowiłem jeszcze raz powtórzyć oraz zaprezentować stosowny dokument, ale po kolei.

Rzecz jasna, że wszystko mogło się zdarzyć przy obopólnej zgodzie małżonków nie tylko u wyznawców ortodoksyjnych⁶. Istnieją różne hipotezy, z jakiego powodów Żydówki ashkenazyjskie całkowicie goliły głowy i przykrywały je perukami.

Jedna z nich mówiła o narodzeniu się w wieku XVI modnego wówczas zwyczaju wśród kobiet weneckich.

Inna, że na kresach wschodnich (Ukrainie), po pogromach Chmielnickiego kiedy to szysz zaporoska masowo gwałciła żydowskie kobiety, Rabini zadecydowali, ogolić głowy kobietom oszpecając je tym sposobem, (...) „*by stały się mniej ponętne dla tatarskich hord.*”

Natomiast nieliczni duchowni starozakonni⁷ próbowali tłumaczyć, że obyczaj ten trwa u Żydów od niepamiętnych czasów i ma podłoże religijne (oczywiście, że mijali się z prawdą i nic takiego w ich prawie religijnym nie ma). Miało to umożliwić dokładną rytualną kąpiel „*po okresie słabości*”, nie budzić w mężu grzesznego pożądania oraz zabezpieczyć kobiety przed złymi duchami, wplątującymi się we włosy.

Nie tylko de facto ale i de iure, że od połowy XIX wieku próbowano zapobiegać takim procederom. W błędzie byłby ten, który wyciąga wnioski, że chodziło o ochronę godności kobiety i zapobieganiu dyskryminacji (mówiąc językiem współczesnym). Nic błędniejszego przy takim rozumowaniu. Ówczesne władze postanowiły najogólniej rzecz ujmując upodobnić strój Żydów do ogólnego trendu panującego w zaborze rosyjskim. Zakazano decyzją Rady Administracyjnej z 6/18 listopada 1845 r. noszenia tradycyjnego stroju żydowskiego w miejscach publicznych. Zmiany stroju dotyczyły również Żydówek w tym i tradycyjnego golenia głów mężatkom, pomimo stosowania coraz to lepiej wykonywanych peruk. Zabroniono im noszenia tradycyjnych sukien, turbanów, bind (naczółków) i kolorowych pantofli. Ostateczne postanowienie w sprawie zakazu tradycyjnego stroju i oznak żydowskich przyjęła Rada Administracyjna Królestwa Polskiego w dniu **19 czerwca/1 lipca 1853 r.** i nakazała „*wę wszystkich bóżnicach i domach do modlitwy dla ludu starozakonnego przeznaczonych*”, ogłosić, w całym Królestwie Polskim, tak w języku polskim jak i hebrajskim dnia **9/21 listopada 1853 r.**

Na spotkaniu nie pomogły zapewnienia, że takie akty prawne czytałem. W związku z powyższym odnalazłem jeden z owych dokumentów i zamieszczam go poniżej, który zaświadcza, że mówiłem prawdę.

Wspomniany proceder przetrwał w zmienionej i szczątkowej formie do czasów współczesnych.

¹ Ślub musiał się odbywać w obecności co najmniej dziesięciu dorosłych Żydów. Ceremoniał ślubny odbywał się zgodnie z obyczajem i nakazami prawa żydowskiego.

² Małżeństwo dla Żydów to świętość, dlatego nazywane jest Kiduszim - uświęcenie.

³ Przepisy karne w Ukazie z dnia 19 sierpnia 1852r

⁴ W ortodoksyjnych środowiskach żydowskich dziewczętom po ślubie ścinano włosy, a nawet golono głowy. Trzeba mieć na uwadze, że prawo halachiczne nigdy nie wymagało obcinania włosów ani golenia głowy, a jedynie zakrywania włosów. Być może interpretacja o potrzebie całkowitym lub częściowym obcinaniu włosów i używaniu peruk dawała absolutną pewność, że naturalne włosy nie będą widoczne. Peruki (*szejtl* lub *szajtel*) były w wielu przypadkach piękniejsze, niż naturalne włosy.

⁵ **Halacha** /hebr. **הכּלה**, *droga, zachowanie*/ w odniesieniu między innymi do spraw intymnych małżonków. Zasady religii żydowskiej określają dokładnie rodzaje kontaktów międzyludzkich.

⁶ Ortodoksyjni Żydzi nazywani są *chasydami* lub *heradim*.

⁷ Takie określenie stosowano w stosunku do Żydów.

Dokument Rady Administracyjnej Królestwa Polskiego z dnia 19 czerwca/1 lipca 1853 roku.

W Imieniu Najjaśniejszego

M I K O Ł A J A I-go

Cesarza Wszech Rossyi, Króla Polskiego,

etc., etc., etc.

Rada Administracyjna Królestwa.

Na przedstawienie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, oraz w zastosowaniu się do Najwyżej postanowionych w dniu 19 Sierpnia 1852 roku w Cesarstwie przepisów karnych, w celu zapobieżenia goleniu przez żydówki głowy, postanowiła i stanowi:

Art. 1. Ponieważ zapobieżenie golenia żydówkom głowy przy wstąpieniu w związku małżeńskie, najwięcej zależy od Rabinów i Duchownych, przeto z obowiązać ich protokularynie, ażeby w czasie dopełnienia obrzędów ślubnych, wzmiankowanego golenia głów nie dopuszczali; nie stosujących się zaś do tego przepisu Rabinów i innych Duchownych Sta-

rozakonných, oddawać pod właściwy Sąd kar-
ny, dla wymierzenia na nich postanowionych
w Cesarstwie kar, a mianowicie:

zamknięcia w Domu Poprawy od dwóch
do trzech lat, z utratą niektórych w art.
54 Kodexu kar głównych i poprawczych
Królestwa, opisanych, szczególnych praw
i przywilejów;

jeżeli zaś i pomimo tego, przekonani będą
o też same wykroczenia, ulegną:

oddaniu do wojska bez zaliczenia, lub je-
śli do służby wojskowej okażą się być
nie zdolnymi, odesłaniu do poprawczych
rot aresztanckich na czas od dziesięciu
do dwunastu lat.

Art. 2. Żydówki, zakaz golenia głowy na-
ruszające, pociągają w drodze Policyjno - sądo-
wej, za każdą razą do kary pieniężnej, w kwocie
Rub. sr. pięciu.

Art. 3. Fundusz z kar w poprzedzającym
artykule postanowionych osiągnięty, oddawany

być ma pod Zarząd Rady Głównej Opiekuńczej Zakładów Dobroczynnych, i przeznaczony wyłącznie na rzecz Zakładów Dobroczynnych ludu Starozakonnego.

Art. 4. Wykonanie niniejszego Postanowienia które w Dzienniku Praw zamieszczoném być ma, Kommissyom Rządowym Spraw Wewnętrznych i Sprawiedliwości, oraz Warszawskiemu Wojennemu Generał - Gubernatorowi poleca się.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyjnej, dnia 19 Czerwca (1 Lipca) 1853 roku.

Namiestnik Jenerał - Feldmarszałek,
(podp.) *Xiężę Warszawski.*

P. o. Dyrektora Głównego
Prezydującego w Kommissyi
Rządowej Przychodów i
Skarbu, Tajny Radca,
(podp.) *Brujewicz.*

Sekretarz Stanu
Rzeczywisty Radca Stanu,
(podp.) *T. Le Brun.*

Zgodno z oryginałem:
Sekretarz Stanu
Rzeczywisty Radca Stanu,
(podp.) *T. Le Brun.*

Zgodno z wypisem:
Dyrektor Główny Prezydujący
w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości,
Tajny Radca, Senator *O. Wyczechowski.*
Dyrektor Kancellaryi
Radca Dworu *J. Ornowski.*

Dzień ogłoszenia 9 (21) Listopada 1853 r.